

Informationsinsatser gällande elinstallationsarbete vid försäljning av elektriska installationsprodukter

Slutrapport - regeringsuppdrag

januari 2021

Kristinehamn januari 2021

Anders Persson

Generaldirektör

Förord

Vår roll på Elsäkerhetsverket är att hitta nya vägar att, tillsammans med andra aktörer, se till att elen förblir trygg och störningsfri. Grunden för det är en dialog som inkluderar alla aktörer som tillsammans arbetar för att öka allmänhetens kunskap om elsäkerhet. I Elsäkerhetsverkets tidigare rapport Informationskrav vid försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13) konstaterades, att det i tre av tio hushåll förekommer olagligt elinstallationsarbete och att det finns ett behov av tydlig och enkel information till privatpersoner.

Varje år skadar sig cirka 200 barn på grund av el och i snitt omkommer åtta personer i elolyckor och elbränder i bostäder. Den klassiska tillsynen omfattar inte bostäder, där har Elsäkerhetsverket inte tillträde. Vi vet att den framtida elektrifieringen och digitaliseringen av Sverige kommer att påverka elanvändningen, hur vi belastar våra bostäder och våra köpmönster av elmaterial och elprodukter. E-handeln växer och medför också att det blir svårare som konsument att innan köp kontrollera att kraven på elsäkerhet uppfylls.

Genom webbtjänsten Koppla säkert får samhället på ett enkelt sätt tillgång till ett modernt verktyg som ökar förståelsen för vad du får eller inte får göra själv gällande elarbeten. Koppla säkert är en av flera tjänster som tagits fram för att vi tillsammans ska kunna minska det olagliga elarbetet som kan leda till allvarliga elolyckor.

Projektledare för Koppla säkert har varit Elin Cederholm. Medarbetare från myndighetens samtliga avdelningar har på olika sätt bidragit i arbetet. Jag vill också rikta ett varmt tack till alla samarbetspartners som engagerat sig i utvecklingen för en säkrare handel med elektriska produkter.

Kristinehamn januari 2021

Anders Persson

Generaldirektör

Sammanfattning

Elsäkerhetsverkets rapport Informationskrav vid försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13) konstaterade att det i tre av tio hushåll förekommer olagligt elinstallationsarbete och att det finns ett behov av tydlig och enkel information till privatpersoner.

I Elsäkerhetsverkets regleringsbrev för 2018 fick myndigheten uppdraget att ta fram en handlingsplan tillsammans med berörda aktörer. Under 2018 genomfördes undersökningar och tillsammans med en extern referensgrupp planerades aktiviteter i en handlingsplan (dnr 18EV2017-13).

Elsäkerhetsverkets lösning på regeringsuppdraget blev den digitala tjänsten Kopplasäkert.se där användaren snabbt och enkelt kan söka fram information. Istället för att utbilda butikspersonal och hantverkare i regelverket kring elinstallationer, uppmanas återförsäljare att tillsammans med kunden söka fram svar på om privatpersoner får göra elinstallationsarbetet själv. Eller hänvisa kunden till att själv söka fram svar på sin fråga.

Under 2019 och 2020 jobbade Elsäkerhetsverket med att ta fram den digitala tjänsten Kopplasäkert.se och med att ta fram utbildnings- skyltnings- och marknadsföringsmaterial.

Den 26 maj 2020 lanserades Kopplasäkert.se och hade fram till och med 31 december 2020, 136 252 besökare.

Fram till och med 31 december 2020 har cirka 330 företag valt att anmäla sitt deltagande i Koppla säkert till Elsäkerhetsverket. Majoriteten är elinstallationsföretag därefter kommer återförsäljare. Bland återförsäljarna finns flera stora butikskedjor med över 50 butiker, till små företag som endast har en butik.

I samband med lanseringen av Kopplasäkert.se lanserades också en uppdaterad version av den digitala tjänsten Kolla elföretaget. En aktivitet i handlingsplanen var att utveckla den befintliga digitala tjänsten Kolla elföretaget så att det även går att söka fram elinstallationsföretag via ort och postnummer. Sedan lanseringen av Kopplasäkert.se har det gjorts 53 procent fler sökningar i konsumenttjänsten Kolla elföretaget jämfört med samma månader förra året. Sökningar i Kolla elföretaget har gått från att ha cirka 10 000 sökningar i månaden till drygt 15 000 sökningar i månaden.

Innehåll

Sammanfattning	3
1 Inledning	5
1.1 Om uppdraget	5
1.2 Bakgrund	5
1.3 Uppdragets genomförande.....	6
2 Handlingsplanen	7
2.1 Tillvägagångssätt.....	7
2.1.1 Undersökningar	7
2.1.2 Referensgruppsarbete.....	7
2.1.3 Rapportering till regeringen	7
2.2 Handlingsplanen i korthet.....	8
2.2.1 Mål	8
2.2.2 Åtagande att genomföra insatser	8
2.2.3 Insatser och aktiviteter	8
3 Koppla säkert	9
Referensgruppsarbete	9
3.1 Aktiviteter.....	10
3.1.1 Förankring, fortsatt arbete och utvecklat informationsutbyte	10
3.1.2 Grundläggande budskap och enhetlig grafik.....	11
3.1.3 Trycksaker och skyltning/bildkommunikation	12
3.1.4 Digitala insatser.....	13
3.1.5 Utbildning	14
3.1.6 Vidareutveckling e-tjänst Kolla elföretaget	14
3.2 Åtagande att genomföra insatser	15
4 Resultat	16
4.1.1 Kopplasäkert.se	16
4.1.2 Samarbetsföretag.....	16
4.1.3 Kolla elföretaget.....	16
5 Elsäkerhetsverkets fortsatta arbete	17
5.1 Fler samarbetsföretag – fokus på återförsäljare.....	17
5.2 Uppföljning och utvärdering	18
5.3 Regler om krav på information – fortsatt en fråga för framtiden ..	18
Bilaga	20

1 Inledning

1.1 Om uppdraget

Elsäkerhetsverket fick i regleringsbrevet för budgetåret 2018 uppdraget att ta fram en handlingsplan avseende informationsinsatser gällande elinstallationsarbete vid försäljning av elektriska installationsprodukter.

Insatserna skulle riktas till anläggningsägare, elinstallationsföretag, återförsäljare, konsumenter m.fl. och handlade om vad som är ett elinstallationsarbete samt vad som krävs för att utföra ett sådant arbete.

Handlingsplanen togs fram under 2018 i samverkan med berörda aktörer, främst elinstallationsföretagen och återförsäljare, men även andra aktörer så som försäkringsbolag, ekonomiska aktörer och konsumentorganisationer.

Elsäkerhetsverket genomförde åren 2019-2020 de informationsinsatser som identifierats i handlingsplanen.

Regeringsuppdraget rapporteras i sin helhet till Regeringskansliet senast den 31 januari 2021.

1.2 Bakgrund

I Elsäkerhetsverkets rapport Informationskrav för försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13) konstaterades att det i tre av tio hushåll förekommer olagligt elinstallationsarbete och att det finns ett behov av tydlig och enkel information till privatpersoner.

Elsäkerhetsverkets undersökningar tyder på att det idag finns en bild av att elinstallationsarbete är enkelt och ofarligt. Individerna verkar ha en övertro på sin egen förmåga att utföra elinstallationsarbete i kombination med bristande kunskap och respekt för gällande regler. Samtidigt skulle de allra flesta, såväl de som gjort obehöriga elinstallationsarbeten som de som inte gjort det, avstå eller åtminstone tveka att göra elinstallationsarbeten, om det gavs information om detta vid köptillfället.

Det finns ett behov av begriplig och tydlig information, både till konsumenter och till andra om vad som är elinstallationsarbete och vad som krävs för att utföra sådant arbete. I utredningen Informationskrav för försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13) från 2017 konstaterades att denna information behöver föras ut, inte bara direkt till anläggningsinnehavare, utan även till elinstallationsföretag, återförsäljare med flera.

I utredningen redovisade Elsäkerhetsverket hur en reglering skulle kunna utformas, men föreslog att man skulle avvakta med införande av sådana krav och istället först pröva om mindre ingripande åtgärder får effekt.

Elsäkerhetsverket fick i regleringsbrevet för budgetåret 2018 i uppdrag, mot bakgrund av resultaten och slutsatserna i rapporten Informationskrav vid försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13) att pröva mindre ingripande åtgärder.

Resultatet av dessa åtgärder redovisas i denna rapport.

1.3 Uppdragets genomförande

Elsäkerhetsverket har arbetat med regeringsuppdraget i projektform. Arbetet har genomförts i två olika projekt. Det första projektet genomfördes 2018 och hade som uppdrag att ta fram en handlingsplan tillsammans med branschen. Det andra projektet genomfördes 2019-2020 och hade som uppdrag att genomföra aktiviteterna i den beslutade handlingsplanen.

Under projektens genomförande har det funnits en referensgrupp (bilaga 1) med deltagare från bland annat elinstallatörer, återförsäljare, försäkringsbolag, tillverkare och branschorganisationer.

En delrapportering av regeringsuppdraget gjordes, i enlighet med uppdraget, både skriftligt och muntligt i januari 2019 (dnr 18EV2017-13). Löpande rapportering har skett i samband med övriga uppföljningsmöten med departementet. Intern och extern information om projektet har också skett löpande via nyheter och frukostmöten.

2 Handlingsplanen

2.1 Tillvägagångssätt

2.1.1 Undersökningar

Arbetet med att ta fram handlingsplanen har bestått av informationsinsamling och kunskapshöjande arbete under första halvåret 2018 samt referensgruppsarbete under andra halvåret 2018. Resultaten från 2017 års regeringsuppdrag ”Informationskrav vid försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13)”, har varit en viktig kunskapskälla för arbetet med att ta fram handlingsplanen. I tillägg har bland annat följande aktiviteter genomförts för att få en gedigen kunskapsbas:

- Enkel inventering av elinstallationsmateriel i butik
- Besök i butiker samt samtal med butikspersonal och elinstallationsföretag
- Enkät till elinstallatörer ”Vilka fel i elanläggningar upptäcker ni i ert arbete?”
- Enkät till butikspersonal ”Vilka informationsinsatser är lämpliga gentemot butikspersonal?”

2.1.2 Referensgruppsarbete

Av uppdraget framgår att handlingsplanen ska tas fram i samverkan med berörda aktörer, främst elinstallationsföretagen och återförsäljare, men även andra aktörer så som försäkringsbolag, ekonomiska aktörer och konsumentorganisationer. Under sommaren/hösten 2018 bjöd Elsäkerhetsverket in till referensgruppsarbete. Cirka 15 representanter från branschorganisationer, konsumentorganisationer, försäkringsbolag, elinstallationsföretag, återförsäljare av elinstallationsmateriel med flera har ingått i referensgruppen.

Under hösten 2018 ägde två referensgruppsmöten rum. Under första mötet presenterades underlag från Elsäkerhetsverkets behovsanalys. Olika typer av insatser samt dess för- och nackdelar diskuterades också. Till andra mötet hade myndigheten ringat in relevanta insatser och då diskuterades prioriteringar, utmaningar, möjligheter samt fördelning av insatser över tid.

Handlingsplanen remitterades till referensgruppen. Tio av totalt femton aktörer inkom med svar till myndigheten.

2.1.3 Rapportering till regeringen

Elsäkerhetsverket rapporterade i januari 2019, i enlighet med uppdraget, handlingsplanen både muntligt och skriftligt.

2.2 Handlingsplanen i korthet

Nedan redovisas handlingsplanen som rapporterades till regeringen 31 januari 2019 (dnr 18EV2017-13) i korthet.

2.2.1 Mål

Målet med handlingsplanen är att genom informationsinsatser vid försäljning av elinstallationsmaterial öka privatpersoners kunskap om villkor för/krav på elinstallationsarbete och därigenom minska det olagliga elinstallationsarbetet.

2.2.2 Åtagande att genomföra insatser

Effekterna av handlingsplanens aktiviteter och insatser är till stor del beroende av flera aktörers deltagande. Därför är en central del att under 2019–2020 att utveckla samarbetet och att få företag och andra organisationer att delta i insatserna.

2.2.3 Insatser och aktiviteter

I handlingsplanen beslutades om sex övergripande områden innehållande konkreta aktiviteter.

1. Förankring, fortsatt arbete och utvecklat informationsutbyte
2. Grundläggande budskap och enhetlig grafik
3. Trycksaker och skyltning/bildkommunikation
4. Digitala insatser
5. Utbildning
6. Vidareutveckling e-tjänst Kolla elföretaget

3 Koppla säkert

Elsäkerhetsverket har under år 2019 och år 2020 genomfört aktiviteterna i handlingsplanen.

Elsäkerhetsverket valde att skapa den digitala tjänsten Kopplasäkert.se som nav för övriga aktiviteter i handlingsplanen. Kopplasäkert.se är ett digitalt verktyg där användaren genom att välja miljö och produkt får svar om elinstallationen får utföras av användaren själv eller om ett elinstallationsföretag behöver anlitas.

Med Kopplasäkert.se behöver inte återförsäljare själva lära sig regelverket utan kan tryggt lita sig mot det svar Elsäkerhetsverket ger eftersom innehållet i tjänsten alltid är uppdaterat.

De flesta övriga aktiviteter i handlingsplanen har som mål att få privatpersoner och återförsäljare att söka svar på frågor om elinstallationer i den digitala tjänsten Kopplasäkert.se. Från Kopplasäkert.se kan användaren söka sig vidare till att hitta ett registrerat elinstallationsföretag i Elsäkerhetsverkets e-tjänst Kolla elföretaget eller för att hitta fördjupad relaterad information på Elsäkerhetsverket.se.

Figur 1 Den digitala tjänsten Kopplasäkert.se är ett nav som tillsammans med övriga produkter och tjänster tillsammans bildar konceptet Koppla säkert.

Referensgruppsarbete

Vid arbetet med att ta fram handlingsplanen fanns en önskan från referensgruppdeltagarna att även under genomförandet av aktiviteterna få vara delaktiga med synpunkter och råd kring de produkter som skulle tas fram.

Under 2019-2020 har två referensgruppsmöten ägt rum. Under första mötet i september 2019 presenterades förslag formspråk, budskap, skyltningsprodukter och den digitala tjänsten Kopplasäkert.se.

Det andra mötet hölls i mars 2020 och mötets fokus var gemensamma marknadsföringsaktiviteter vid lanseringstillfället.

Elsäkerhetsverket har förutom mötena även vid flera tillfällen via e-post ställt frågor och fått svar från referensgruppsdeltagarna.

3.1 Aktiviteter

Elsäkerhetsverket har under 2019-2020 genomfört samtliga planerade aktiviteter i handlingsplanen. Nedan redovisas kort tillvägagångssätt och resultat.

3.1.1 Förankring, fortsatt arbete och utvecklat informationsutbyte

Arbete för att få berörda organisationer att ansluta sig till handlingsplanen
Elsäkerhetsverket har genom annonsering i relevanta medier, uppsökande aktiviteter som telefonsamtal och e-post till prioriterade målgrupper jobbat för att få berörda organisationer att ansluta sig till handlingsplanen.

Branschorganisationerna Byggmaterialhandlarna, Svensk försäkring, Svensk Handel och Installatörföretagen har i sina kanaler spridit information om Koppla säkert.

Utvecklat informationsutbyte - återförsäljare

För att öka informationsutbytet mellan återförsäljare har Elsäkerhetsverket, i enlighet med aktivitet i handlingsplanen, bjudit de återförsäljare som deltar i Koppla säkert till en årlig träff.

Träffen hölls den 24 november med 14 deltagande företag. Träffen genomfördes digitalt med anledning av restriktioner på grund av Covid-19. Tre organisationer som deltagit i referensgruppen, Biltema, Länsförsäkringar och Svenska Brandskyddsföreningen, var med och bidrog till innehållet i träffen.

En aktivitet i handlingsplanen var att utveckla Elsäkerhetsverkets tjänst *Frågor och svar* för att få en förbättrad och snabbare kommunikationsväg för återförsäljarnas frågor om elinstallationer.

Utveckling av verktyget *Frågor och svar* bedöms inte som aktuellt då Kopplasäkert.se ger snabba svar på återförsäljarnas frågor. Det finns också ett frågeformulär i Kopplasäkert.se som alla användare kan använda sig av för att

kommunicera med Elsäkerhetsverket.

Samlingsplats för genomförandet på Elsäkerhetsverkets webbplats

Elsäkerhetsverket har enligt handlingsplanen skapat en samlingsplats för Koppla säkert (regeringsuppdraget) på myndighetens webb. Där kan både anslutna företag och andra intresserade följa arbetet med Koppla säkert.

Här finns allt material som tagits fram inom ramen för Koppla säkert att ladda ner eller beställa.

Det är på denna samlingsplats företag som vill ställa sig bakom Koppla säkert kan anmäla sitt deltagande. Det är också här de företag som vill visa att de ställer sig bakom satsningen syns genom sitt företagsnamn och en länk till företagets webbplats.

3.1.2 Grundläggande budskap och enhetlig grafik

Enhetlig grafik och tydlig avsändare

Olika aktörer har haft olika sätt att informera visuellt kring elinstallationsarbete. Privatpersonen möts därför av olika formspråk och symboler beroende på vart de befinner sig. Det har också varit svårt att veta om informationen bara är en rekommendation eller om det är ett lagkrav.

Elsäkerhetsverket har därför tagit fram ett gemensamt formspråk med en tydlig avsändare (Elsäkerhetsverket). Innan beslut om grafik och formspråk fattades testades förslaget i referensgruppen.

Enhetliga budskap

Privatpersoner har mötts av en rad olika budskap från olika aktörer såsom myndigheter, försäkringsbolag och elinstallationsföretag. Dessa är inte helt harmoniserade. Privatpersoner påverkas även av budskap från andra håll, på sociala medier, i olika forum, på webbplatser, olika tv-program samt från grannar och vänner med mera.

Elsäkerhetsverket har tillsammans med referensgruppen tagit fram ett antal budskap som anslutna aktörer ska använda sig av när de sprider information om Koppla säkert.

Huvudbudskapet är att du ska *Koppla säkert*. Huvudbudskapet kan gärna kompletteras med något av följande framtagna delbudskap:

- Du är ansvarig för elen i ditt hem.
- Vissa elprodukter kräver installation av elföretag.

- Koppla el tryggt och säkert.
- Kopplar du el själv?
- Renovera? Vem fixar elen?
- Var rädd om dig.
- Kolla snabbt vilken el du får koppla själv.

3.1.3 Trycksaker och skyltning/bildkommunikation

Material för skyltning/information i fysisk butik och webbhandel.

Målet är att privatpersoner ska mötas av samma skyltning/formspråk gällande elinstallationer oavsett vilken butik/webbhandel de besöker. Detta skapar en tydlighet mot privatpersoner. Elsäkerhetsverket har utifrån det gemensamma formspråket och de gemensamma budskapen tagit fram förslag på skyltningsmaterial för butik och webbhandel.

Materialen finns tillgängligt att ladda ner på myndighetens webbplats. Företag som vill delta i Koppla säkert har själva möjlighet att ta fram eget skyltningsmaterial under förutsättning att det gemensamma formspråket och de gemensamma budskapen används.

Trycksak riktad direkt till konsument

Då det vid köptillfället kan vara svårt att nås av rätt information kring elinstallationer och vem som får göra dessa, har Elsäkerhetsverket tagit fram en trycksak som riktar sig direkt till konsument. Den innehåller information om hur Kopplasäkert.se kan användas. Broschyren/flyern går att beställa och ladda ned från Elsäkerhetsverkets webbplats.

Trycksak riktad till butikspersonal hos återförsäljare av elinstallationsmaterial

Butikspersonal saknar ett enhetligt informationsmaterial som på ett enkelt sätt stöttar dem i informationsgivningen till privatperson. Kunskapsnivån är varierande och personalomsättningen kan vara ganska hög.

Målet är att butikspersonalen på ett enkelt sätt ska kunna tillgodogöra sig de viktigaste budskapen kring elinstallationer och vilka budskap som i sin tur bör förmedlas till kund. Elsäkerhetsverket har tagit fram två trycksaker som är riktade till butikspersonal. En affisch och en manual som på ett enkelt sätt beskriver hur butikspersonal kan använda Kopplasäkert.se i sin dialog med en kund.

Affischen och manualen finns att ladda ner från Elsäkerhetsverkets webbplats.

Handbok riktad till anläggningsinnehavare

Elsäkerhetsverket har tagit fram av en handbok för anläggningsinnehavare. Framtagandet har legat utanför detta regeringsuppdrag och ett särskilt projekt har hanterat det. Kännedom om vilket ansvar en person som äger sin elanläggning har är en viktig kunskap som vi tror kan påverka attityden till olagligt elinstallationsarbete. Därför är kännedom om handboken viktigt för återförsäljare, elinstallationsföretag och försäkringsbolag som har kontakt med personer som äger sin bostad. Besökare på Kopplasäkert.se kan på ett enkelt sätt hitta information om vilket ansvar hen har för sin elanläggning.

3.1.4 Digitala insatser

Uppdatering, målgruppsanpassning och utveckling av specifika sidor på Elsäkerhetsverkets webbplats

Kopplasäkert.se ger privatpersoner kortfattad information om elinstallationsarbete. För att tillgodose behov av mer fördjupad information har Elsäkerhetsverket granskat och vidareutvecklat befintliga webbsidor som riktar sig till privatpersoner och återförsäljare.

Det har exempelvis inneburit en revidering och digitalisering av den populära trycksaken Elsäkerhetspocketen och ett antal nya webbsidor. I Kopplasäkert.se finns på flertalet sidor länkar till relevant fördjupad information beroende på vilken sökning som gjorts.

Rörlig bild/film

Elsäkerhetsverket har i arbetet med regeringsuppdraget producerat flera filmer med syfte att skapa uppmärksamhet och nå fler återförsäljare och privatpersoner med vårt budskap.

Fyra humoristiska marknadsföringsfilmer som används i digitala kanaler såsom Youtube, Instagram och Facebook har producerats. En animerad film har också tagits fram med syfte att ge en kortfattad och tydlig information om risker med el och Kopplasäkert.se. Filmen har bland annat använts i Anslagstavlan på SVT. Elsäkerhetsverket har också själva tagit fram en film som beskriver bakgrunden till Kopplasäkert.se.

Aktiviteter i egna sociala kanaler om regeringsuppdraget

I samband med lanseringen av Koppla säkert spred Elsäkerhetsverket filmer och budskap om Kopplasäkert.se i de egna sociala kanalerna. I syfte att förlänga effekterna av den digitala kampanjen över sommaren togs en plan fram för inlägg och publicering på Facebook, twitter och LinkedIn med koppling till reklamfilmerna som finns på Elsäkerhetsverkets Youtube-kanal.

Digital kampanj mot konsument och nyhet om branschens åtagande

Under 2020 har Elsäkerhetsverket jobbat för att nå målgrupperna genom digitala kampanjer, redaktionell media och genom uppsökande verksamhet.

I samband med lanseringen av Kopplasäkert.se den 26 maj 2020 startades också en digital kampanj som pågick i fem veckor. Kampanjen upprepades sedan fem veckor i oktober och november. Syftet med kampanjen var att skapa kännedom om och få målgruppen att testa tjänsten. Målsättningen var att driva så mycket trafik som möjligt till Kopplasäkert.se. Den primära målgruppen var män 30 –60 år, de som står i begrepp att göra elarbeten i sin bostad. Sekundär målgrupp som kampanjen riktade sig till var familjemedlemmar till huvudmålgruppen, i deras roll som påverkare.

Kampanjen byggde på de filmer som beskrivs nedan och som anpassades för att passa formaten för Youtube, Instagram och Facebook.

Kampanjen exponerades för drygt 9 miljoner personer och 2,5 miljoner visningar av Koppla säkerts reklamfilmer. Kampanjen i Anslagstavlan i Sveriges television sågs av 3 miljoner tittare.

Koppla säkert har blivit uppmärksammat med 139 inslag i redaktionella medier främst branschmedier.

3.1.5 Utbildning

Butikspersonal har i regel ingen utbildning inom elsäkerhet eller elinstallationer, vilket kan göra det svårt att svara på frågor från privatpersoner. Kopplasäkert.se innebär att butikspersonal inte behöver lära sig allt om regelverket. De kan använda Kopplasäkert.se eller att hänvisa till Kopplasäkert.se och känna sig trygga att ge ett bra svar.

Den digitala utbildning (e-learning) som tagits fram fokuserar på hur tjänsten Kopplasäkert.se fungerar och varför det är viktigt att kunder får rätt information.

Som komplement till den digitala utbildningen har Elsäkerhetsverket tagit fram en affisch som kan användas på exempelvis anslagstavlor i personalrum.

3.1.6 Vidareutveckling e-tjänst Kolla elföretaget

I samband med lanseringen av Kopplasäkert.se lanserades också ny version av Elsäkerhetsverkets e-tjänst Kolla elföretaget. För att vid behov kunna hitta ett företag i sitt närområde går det numera att söka på ort och postnummer i Kolla elföretaget. Samtliga elinstallationsföretag uppmanades innan lanseringen att komplettera sin registrering med kundanpassade kontaktuppgifter.

För att göra sökresultaten ännu bättre för användaren har funktionaliteten i Kolla elföretaget utökats så att användaren även kan välja vilken typ av elarbete elföretaget ska utföra. Detta för att användare av Kopplasäkert.se ska slippa att få upp icke relevanta elinstallationsföretag i sina sökresultat och att elinstallationsföretag som inte jobbar i bostäder ska bli störda med den typen av förfrågningar.

3.2 Åtagande att genomföra insatser

I handlingsplanen presenteras olika aktörers åtaganden. Tanken var att åtagandena skulle gälla två år efter ett undertecknande.

I samband med att Kopplasäkert.se presenterades på referensgruppsmötet i september 2019, uttrycktes farhågor från deltagarna att det fanns en risk att företagen inte skulle få med sig sina jurister på ett undertecknat åtagande. Man ansåg att ett undertecknat åtagande snarare skulle vara ett hinder för att få företag att vilja delta i satsningen.

Styrgruppen för projektet beslutade då att frångå handlingsplanens delar om anslutning, åtagande och undertecknande och istället satsa på att marknadsföra ett deltagande i Koppla säkert som en konkurrensfördel. Motivet för företagen var att kunna öka sin service genom att ge kvalitetssäkrade svar vid frågor om elinstallationer.

4 Resultat

4.1.1 Kopplasäkert.se

Kopplasäkert.se har sedan lanseringen den 26 maj 2020 haft 136 252 besökare varav 123 245 är unika besökare. Genomsnittet per månad är cirka 19 500 besökare. Antal sidvisningar i Kopplasäkert.se är drygt 290 000 stycken.

Besökarna till Kopplasäkert.se kommer från sökmotorer, samarbetsföretag, eller genom direkt trafik, det vill säga att man själv skriver in begreppet Kopplasäkert.se. Under kampanjperioderna juni och oktober kom många besökare från sociala medier och särskilda bygg-och renoveringswebbsajter. Detta kan ses i ljuset av att väldigt många renoverade och byggde under sommaren, då Coronaviruset begränsade semesterresande med mera.

Hälften av besökarna på Kopplasäkert.se använder mobiltelefonen och knappt hälften av besökarna använder dator. En liten del av besökarna använder surfplatta.

4.1.2 Samarbetsföretag

Hittills har ca 330 företag anmält sitt deltagande i Koppla säkert. Det är ca 290 elinstallationsföretag, 24 återförsäljare, 7 branschorganisationer, 2 försäkringsbolag och 1 tjänsteförmedlare företag.

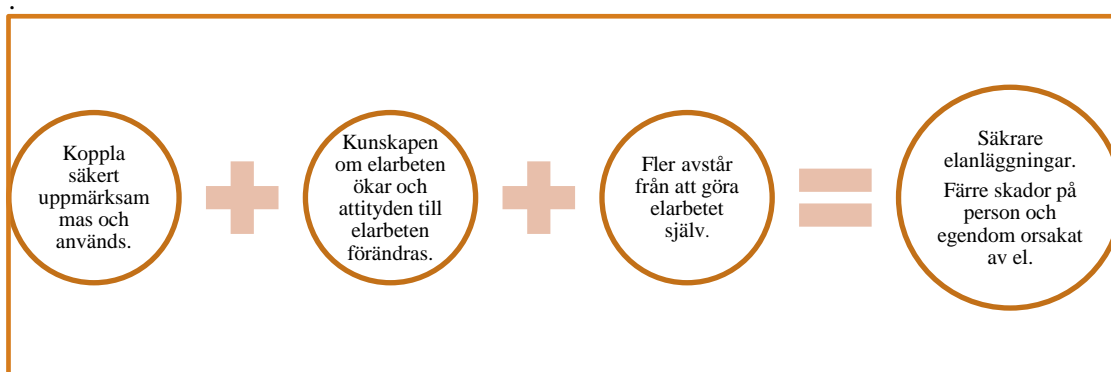
Bland återförsäljarna finns flera stora butikskedjor med över 50 butiker till företag som endast har en butik.

4.1.3 Kolla elföretaget

Sedan lanseringen av Kopplasäkert.se har det gjorts 53 procent fler sökningar i konsumenttjänsten Kolla elföretaget jämfört med samma månader förra året. Sökningar i Kolla elföretaget har gått från cirka 10 000 sökningar i månaden till drygt 15 000 sökningar i månaden.

5 Elsäkerhetsverkets fortsatta arbete

Arbetet med Koppla säkert är långsiktigt. Effekten Elsäkerhetsverket vill uppnå med den digitala tjänsten Koppla säkert är säkrare elanläggningar och på så sätt minska antalet skador på person och egendom, som orsakats av el. Detta vill vi uppnå genom att få färre personer att välja att utföra olagligt elinstallationsarbete. Vägen dit är enhetliga budskap, ökad kunskap och förändrad attityd.

Figur 2 Effektkedja Koppla säkert

5.1 Fler samarbetsföretag – fokus på återförsäljare

I första ledet i effektkedjan avser myndigheten att Koppla säkert och det digitala och konsumentanpassade informationsmaterialet uppmärksammas och används av återförsäljare och aktörer och på så sätt når privatpersoner. Med enhetliga budskap från hela branschen är myndighetens förhoppning att kunskapen ska öka och att attityden till elarbete hos privatpersoner förändras i rätt riktning över tid, vilken skulle bli en effekt i nästa steg.

Att Koppla säkert uppmärksammas och används av återförsäljare och andra aktörer är viktigt för att få till beteendeförändringar och den efterfrågade effekten. Ännu fler återförsäljare behöver använda sig av Koppla säkert. Därför kommer Elsäkerhetsverket även under 2021 kommunicera via digitala kampanjer och fortsätta den uppsökande verksamheten. Under 2021 kommer vi också lägga extra resurser för att nå e-handeln så att även kunder som handlar på nätet ska få tillgång till information om elinstallationer.

Det kommer att krävas ett fortsatt arbete med att sprida information om Koppla säkert under kommande år, vilket blir avgörande för att nå önskade effekter.

5.2 Uppföljning och utvärdering

Att följa upp och utvärdera Koppla säkert är väsentliga aktiviteter för att nå den effekt vi efterfrågar. Det är viktigt att vi fortsätter att utveckla den digitala tjänsten och de tillhörande informationsprodukterna så att de fungerar för målgrupperna. För att utveckla Koppla säkert jobbar vi vidare med användardriven verksamhetsutveckling under 2021. I det arbetet planerar vi att göra målgruppsundersökning hos konsument och återförsäljare.

Det är också viktigt att vi följer upp om Koppla säkert får de önskade effekterna även i vår effektkedja. Steg två i effektkedjan är ökad kunskap och förändrad attityd till olagligt elarbete. Elsäkerhetsverket gjorde 2017 en undersökning hos bostadsägare om erfarenhet, kunskap och attityd till obehörigt elarbete (dnr 17EV371-9). Undersökningen visade på att det finns en felaktig bild av att elinstallationsarbete är enkelt och ofarligt. Individerna verkar ha en övertro på sin egen förmåga att utföra elinstallationsarbete, i kombination med bristande kunskap och respekt för gällande regler.

Undersökningen från 2017 visade också att det förekommer olagligt elinstallationsarbete i 3 av 10 hushåll. Steg tre i effektkedjan är att färre ska välja att utföra olagligt elinstallationsarbete. Elsäkerhetsverket planerar att genomföra en uppföljande mätning för att se om kunskap och attityd har förändrats hos bostadsägare.

5.3 Regler om krav på information – fortsatt en fråga för framtiden

Bakgrunden till regeringsuppdraget är utredningen Informationskrav för försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr M2017/01659/Ee). Utredningen visade att om alternativa åtgärder, det vill säga Koppla säkert, inte leder till avsedd effekt behöver Elsäkerhetsverket återigen fundera på regler om krav på information vid försäljning av elinstallationsmaterial. Därför kommer myndigheten utvärdera och följa upp resultaten från Koppla säkert under kommande femårs period.

Elsäkerhetsverkets rapport Informationskrav för försäljning av elektriska installationsprodukter (dnr 17EV371-13) från 2017, visade att om det ska införas regler om krav på information är det flera skäl som talar för att, i möjligaste mån, undvika krav på märkning på produkten.

Om informationskrav ska införas bör dessa riktas till återförsäljare vars försäljning når slutanvändare och fokus bör då vara på att slutanvändaren tillgodogörs informationen. Genom att undvika krav på format eller tillvägagångssätt möjliggörs för olika aktörer att anpassa utformningen efter den specifika verksamheten.

En sådan reglering skulle inte bara bli format- och teknikneutral, utan också marknadsneutral (oberoende av hur köp- sälj- och förmedlingstjänster utvecklas).

Bilaga 1

Deltagare i extern referensgrupp

Länsförsäkringar

Svensk handel

Hyr en timme

Biltema

Schneider

Svensk försäkring

Byggmaterialhandlarna

Bauhaus

Installatörsföretagen

Jula

Clas Ohlson

Elektriska nämnden

Konsumentverket

Länsförsäkringar

SEK Svensk Elstandard

Onninen